

HELSE FINNMARK
FINNMÁRKKU DEARVVAŠVUOHTA

Skaderegistret
Hammerfest Sykehus

Hammerfest Kommune

HELSE NORD

Skaderegistrering i Hammerfest

Årsmelding 2010

Skaderegisteret ved Hammerfest Sykehus Og Skadeforebyggende Forum

Helse Finnmark HF
Sykehusveien 35
9613 Hammerfest

Kontonr:
4910.11.87585

Besøksadresse:
Sykehusveien 35
9613 Hammerfest

Org nr:
MVA 983 974 880 NO

Telefon: 78 42 10 00*
Telefaks sekretariat: 78 42 11 07
Epost sekretariat:
adm@helse-finnmark.no
Internett:
www.helse-finnmark.no

Avd: Akuttavdelingen
Avd tlf: 78 42 12 55
Avd faks: 78 42 12 18

Saksbehandler:
Wenche Abrahamsen
Dir tlf: 78 42 12 55

wenche.abrahamsen@helse-finnmark.no

Skaderegisteret og Skadeforebyggende Forum i Hammerfest ønsker med dette å gi en beskrivelse av prosjektene, utviklingen, og aktiviteten for året 2010 til våre samarbeidspartnere, Sosial- og helsedirektoratet, våre eiere og andre interesserte.

ÅRSMELDING FOR SKADEREGISTERET

Bakgrunn

Erfaringer fra bl.a. Harstad viser at systematisk registrering av skader kombinert med forebyggende arbeid har redusert forekomsten av en rekke alvorlige skader betydelig.

Tidligere undersøkelser fra Finnmark har vist at voldsomme dødsfall spesielt blant unge menn er hyppigere enn resten av landet¹. Har vi flere ulykker? Er det større fare for å dø etter ulykker i Finnmark?

Har skadeutviklingen endret struktur under etableringen av Snøhvit?

En skaderegistrering vil kunne gi oss mulighet til å finne risikoområder, se på årsakene til skadene og dermed forebygge.

Historikk

Høsten 2002 tok Hammerfest Energi ved Kåre Tormod Nilsen kontakt med seksjonsoverlege ved akuttavdelingen Torben Wisborg. Hammerfest Energi og Hammerfest sykehus tok sammen et initiativ til å starte lokal skaderegistrering i Hammerfest som en del av et skadeforebyggende arbeid i kommunen, og etablerte kontakt med Hammerfest kommune ved kommuneoverlege Anne Grethe Olsen. Vi fikk støtte og en sterk anbefaling fra Folkehelseinstituttet om å starte med en skaderegistrering lokalt.

Det formelle grunnlaget for kommunene til å drive ulykkesforebyggende arbeid og til å skaffe seg informasjon om ulykkesfarlige forhold, ligger i Kommunehelsetjenestelovens Kap.1 om "Planlegging, informasjon og samordning" og Kap. 4 a om "Miljørettet helsevern". "Kommunens helsetjeneste skal til enhver tid ha oversikt over helsetilstanden i kommunen og de faktorer som kan virke inn på denne. Helsetjenesten skal foreslå helsefremmende og forebyggende tiltak i kommunen. Kommunen skal samarbeide med fylkeskommune, regionalt helseforetak og stat slik at helsetjenesten i landet best mulig kan virke som en enhet" (Kap.1, §1-4).

For å komme i gang med skaderegistrering i Hammerfest, etablerte vi et samarbeid med skaderegistret i Harstad. Kommuneoverlege Anne Grethe Olsen og seksjonsoverlege/førsteamanuensis Torben Wisborg ble oppnevnt til prosjektledere, sammen med spesialsykepleier Elisabeth Jeppesen, som var den som sto for daglig drift av registret. Hammerfest Energi bidro med økonomisk støtte.

Det ble opprettet en referansegruppe bestående av medlemmer fra Hammerfest sykehus, Hammerfest Kommune, Kvalsund kommune, Hammerfest Energi og primærhelsetjenesten i kommunen.

¹ Wisborg T, Siem G, Høylo T. Death after injury in rural Norway: high rate of mortality and prehospital death. Acta Anesthesiol Scand 2003; 47: 153-156.

Skaderegistrering.

Vi har laget en skadejournal som fylles ut av lege, pasient og helsepersonell. Opplysningene kodes og registreres inn i en database utarbeidet av Folkehelse. Opplysningene behandles anonymt og konfidensielt. Melding er gitt Datatilsynet.

 HELSE FINNMARK FINNMÁRKKU DEARVVAŠVUOHTA HAMMERFEST SYKEHUS SKADEREGISTERET		Skadejournal Fylles ut av pasient (den skadede), pårørende eller mottakende personell. Opplysningene skal kun gjelde den personen som er skadet		 HAMMERFEST KOMMUNE	
K	M	dag	måned	år	Bostedskommune:
Kjønn: ☐ ☐		Født			
Når skjedde skaden?		dag	måned	år	klokken
Skjedde skaden i løpet av:		☐ Reise til fra/arbeid ☐ Inntektsgivende arbeid Arbeidssted/bedrift		☐ Reise til/fra barnehage/utdanning/opplæring ☐ Barnehage/utdanning/opplæring Barnehage/lærested	
Dersom du drev idrett, trening, mosjon - var det:		☐ Skoleidrett ☐ Bedriftsidrett		☐ Organisert idrett, trening, mosjon ☐ Uorganisert idrett, trening, mosjon, lek	
Dersom ulykken skjedde på gate/vei, var du:		☐ Fotgjenger ☐ Fører ☐ Passasjer forsete ☐ Passasjer baksete ☐ Passasjer i buss ☐ Annet, angi hva		Hva slags fremkomst-middel brukte du? ☐ Til fots ☐ Sykkel ☐ Moped ☐ Motorsykkel ☐ Personbil ☐ Varebil ☐ Lastebil ☐ Buss ☐ Traktor ☐ Snøscooter ☐ Terrengkjøretøy ☐ Annet, angi hva	
		Kolliderte du med annen person eller kjøretøy? ☐ ingen motpart ☐ Fotgjenger ☐ Sykkel ☐ Moped ☐ Motorsykkel ☐ Personbil ☐ Varebil ☐ Lastebil ☐ Buss ☐ Traktor ☐ Snøscooter ☐ Terrengkjøretøy ☐ Annet, angi hva			
Brukte du sikkerhetsutstyr?		☐ Airbag ☐ Bilbelte		☐ Hjelm ☐ Verneutstyr, angi hva ☐ Sikkerhetsutstyr, angi hva	
Hvor skjedde ulykken ? Sted/gate/vei evt. rom så nøyaktig som mulig. Dersom i hjemmet kryss kun av, og skriv kommune.		☐ Hjemme		kommune:	
Beskriv hendelsen så detaljert som mulig					
Hva holdt du på med? (Aktivitet - produkt/yrefaktor)					
Hva gikk galt? (Ulykkesmekanisme - ulykkes-utførelse faktor/produkt)					
Hva skadet du deg på? (Skademekanisme skade-voldende produkt/yrefaktor)					
Fylles ut av legen					
Diagnose		ICD-10 kode		ICPC	
Kontaktårsak: ☐ Ulykke ☐ Slagsmål, vold ☐ Villet egenskade ☐ Uoppgitt					
Skadeårsak ifølge AIS-skalaen: ☐ 1 liten ☐ 2 moderat ☐ 3 alvorlig ☐ 4 meget alvorlig ☐ 5 kritisk ☐ 6 dødelig					
Innlegges sykehus: ☐ JA ☐ NEI		Dato _____ Legens underskrift _____			
Takk for hjelpen					

Oktober 2002 startet vi med å registrere skader på innlagte pasienter ved Hammerfest sykehus. Målet var å få registrert alle med skader i Hammerfest kommune- innlagte, polikliniske og de som oppsøker legevakt og legekontorer.

Vi registrerer nå ALLE pasienter med små og store skader i Hammerfest kommune. Skadene kan være forårsaket av ulykke, vold eller de kan være selvpåførte.

Eksempel på prosjekt hvor skaderegisterdata brukes til forebygging.

Vi har sett nærmere på ei risikogruppe i vårt nærrområde, de som rammes av snøscooterskader. Vi har undersøkt årsakene og forekomsten av skader forårsaket av snøscooterulykker i Vest-Finnmark vintersesongene 2002 tom 2010.

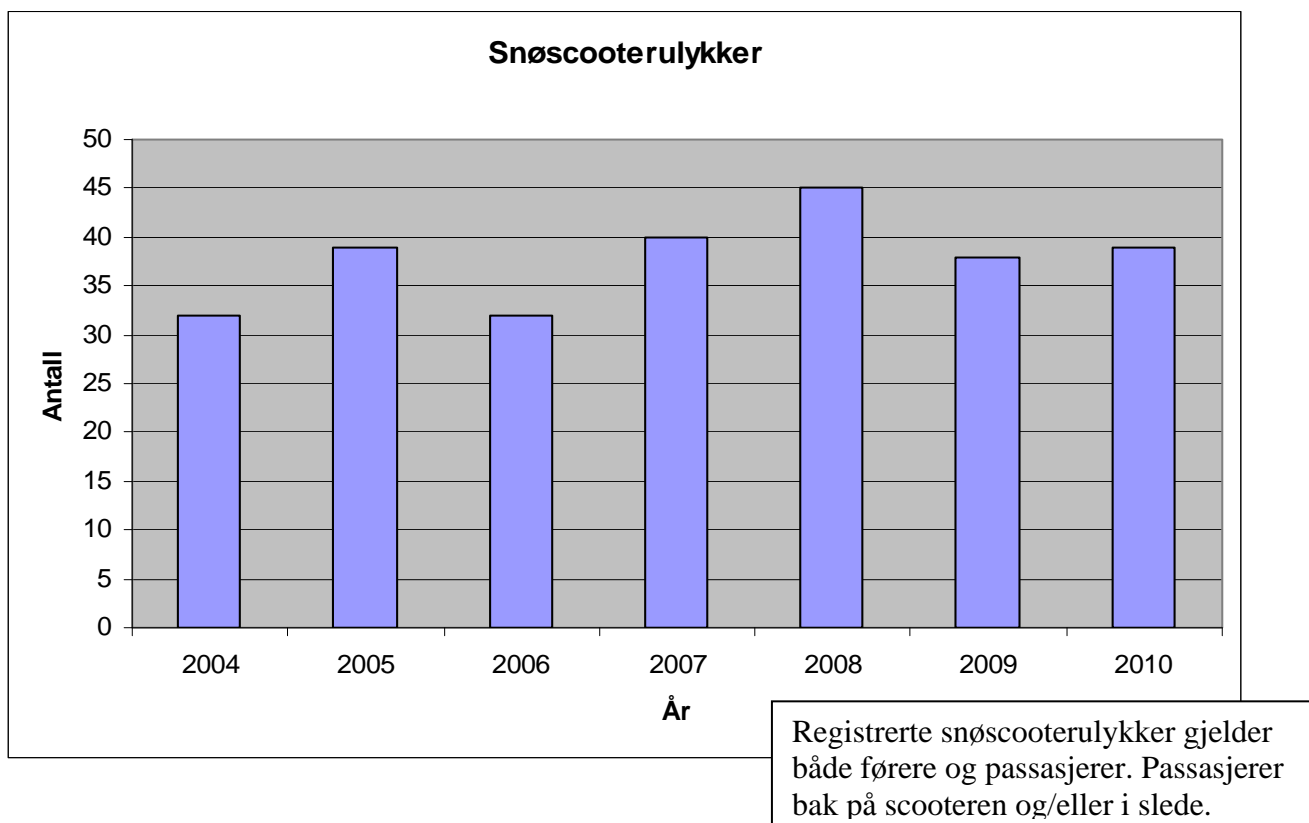

Foto: Knut Opeide

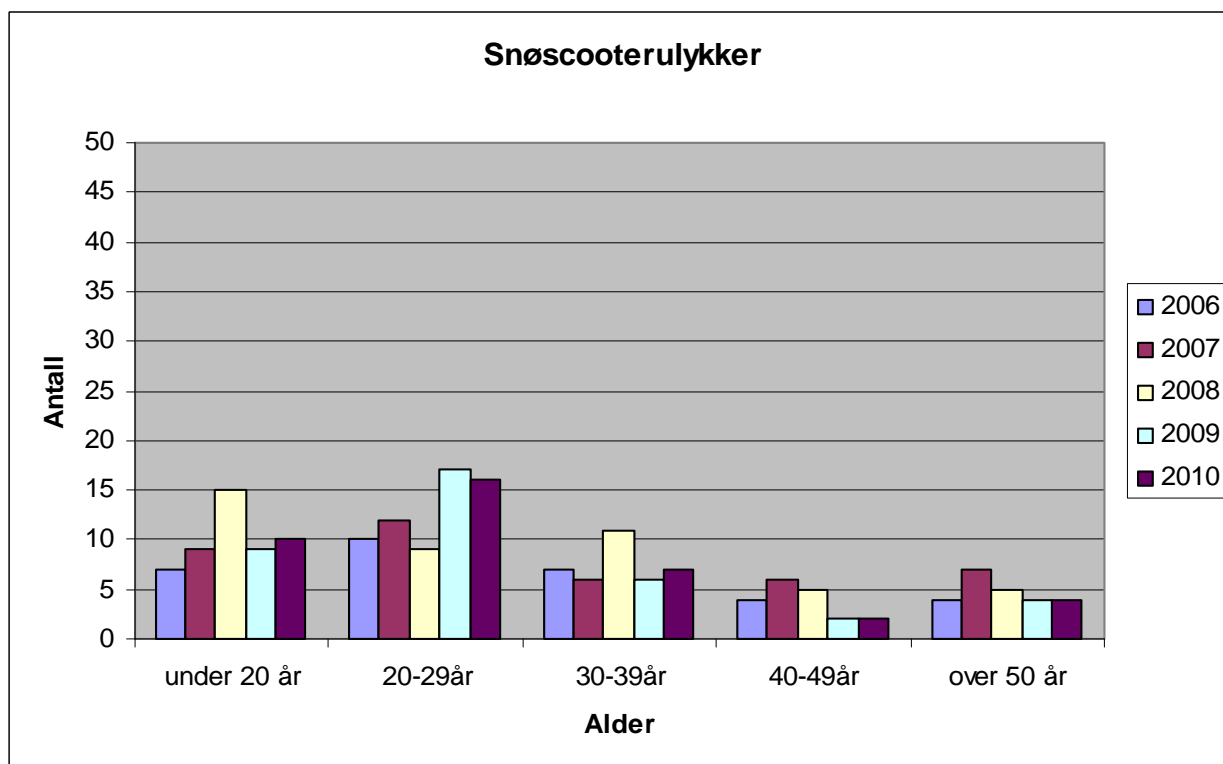
Vi har brukt data fra skaderegistret til å gjøre en nærmere undersøkelse omkring snøscooterskader. Vi vet at omlag 35 personer skader seg som følge av snøscooterkjøring hvert år. 1 person dør som følge av snøscooterkjøring i vårt nærrområde årlig. Dette arbeidet resulterte i en artikkel i Tidsskrift for den norske lægeförening², 1. desember 2005. Responen på artikkelen var stor og vi har i ettertid hatt og har fortsatt et nært samarbeid med Statens vegvesen, Høgskolen i Finnmark og Vegdirektoratet. Vi har blant annet vært aktivt med i å utarbeide nye førerkortbestemmelser for snøscooterkjøring og hatt deltatt i opplæringen av kjøreskolelærere. Skaderegistret vil fortsette å arbeide med dette skadeområdet også i 2011.

Snøscooterkjøring er svært populært, men innebærer også en risiko. 1. juli 2006 ble det innført nye bestemmelser og retningslinjer for snøscooterkjøring. Arbeidet med å kartlegge skadeomfanget er en prioritert oppgave for skaderegistret også i fremtiden.

² Jeppesen E, Wisborg T. Skader fra bruk av snøscootere i Vest-Finnmark. Increased number of snowmobiles and serious injuries in Western Finnmark, Norway
Tidsskr Nor Lægefören. 2005; 125: 3248-51.

Snøscooterkjøring er risikofylt og skadeomfanget er fortsatt stort. Antall registrerte skader i forbindelse med snøscooterkjøring i 2010 er 39. Tallene viser også endringer i aldergruppen til de som er utsatte for flest ulykker.

Aktivitet i 2010

Målsetting og hovedoppgave for skaderegistret er å samle inn gode og komplette skadedata som kan brukes i forebyggende arbeid og i forskning.

God kvalitet på data innebærer at vi må ”fange” bortimot 100 % av alle personskader i Hammerfest kommune. Vi har gode samarbeidspartnere ved alle legekantorene, legevakta og i mottagelsen. Etter års jobbing er dette samarbeidet stadig blitt bedre og vi har økt antallet på våre registreringer. Dette innebærer at vi nå har god oversikt over skadeutviklingen i Hammerfest. En viktig faktor i dette arbeidet er nettopp kontinuitet. En annen viktig faktor er å knytte oss til aktuelle samarbeidspartnere i kommunen og dette er noe vi fortsatt arbeider med. Skaderegistrering er kun et verktøy til forebyggende arbeid. Samarbeid og nettverksbygging er svært viktig for at vi skal kunne nyttiggjøre oss av skadedataene.

Foto: Knut Opeide

Regelmessige rapporter fra Skaderegistret til bruk i forebygging.

De første statistikkene kom i slutten av 2004. Vi utarbeider årlige tall og statistikker som blir sendt ut til ulike etater og andre interesserte. Rapporter er også gitt ved forespørsler.

Statistikkene inneholder tall over skader som følge av vold, trafikk, skader i barnehage, skole og SFO, arbeidsskader, hjemmeskader, idrettsskader og selvpåførte skader.

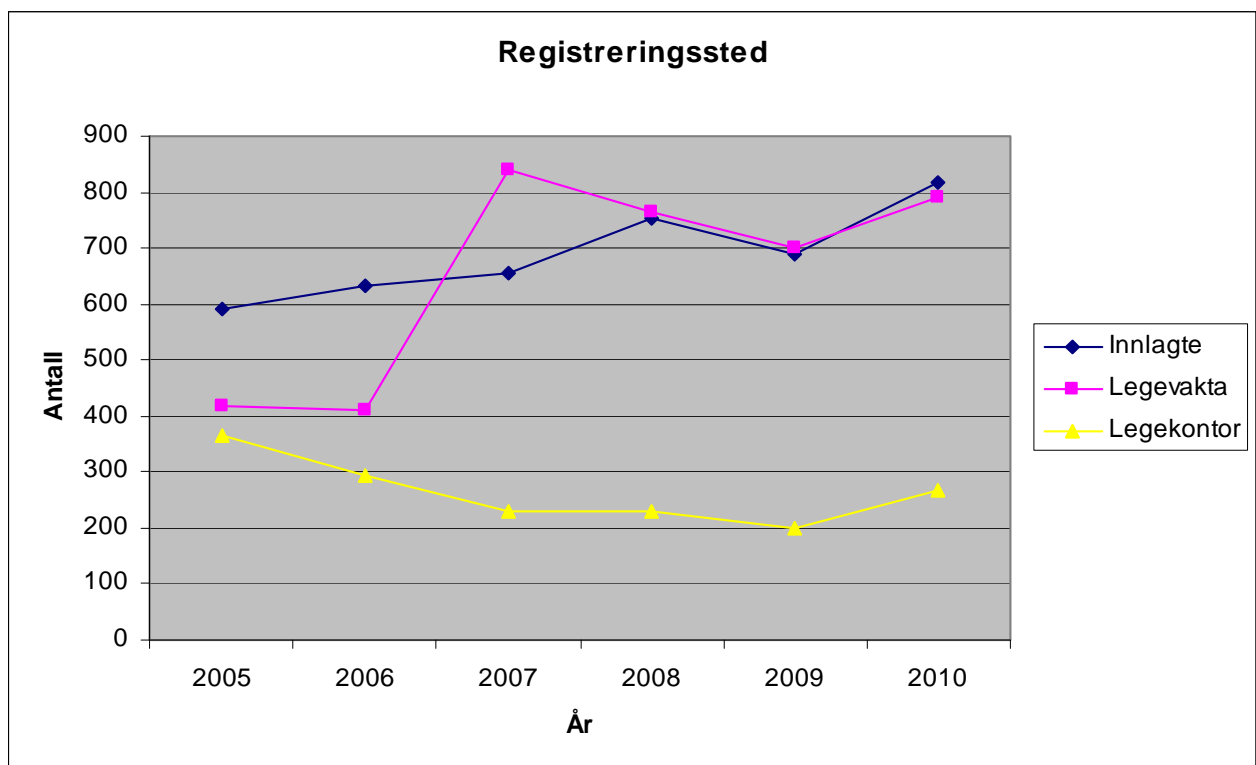
Vi registrerer alle pasienter med skader, som oppsøker legevakt og legekontorer i Hammerfest, og alle polikliniske og innlagte ved Hammerfest Sykehus. Derfor vil også noen ulykker med skader utenfor Hammerfest bli registrerte.

Mer detaljerte tall, statistikker og annen informasjon vil bli gitt ut dersom det finnes en søknad med god begrunnelse og det krever at alle i ledelsen er orientert og enige.

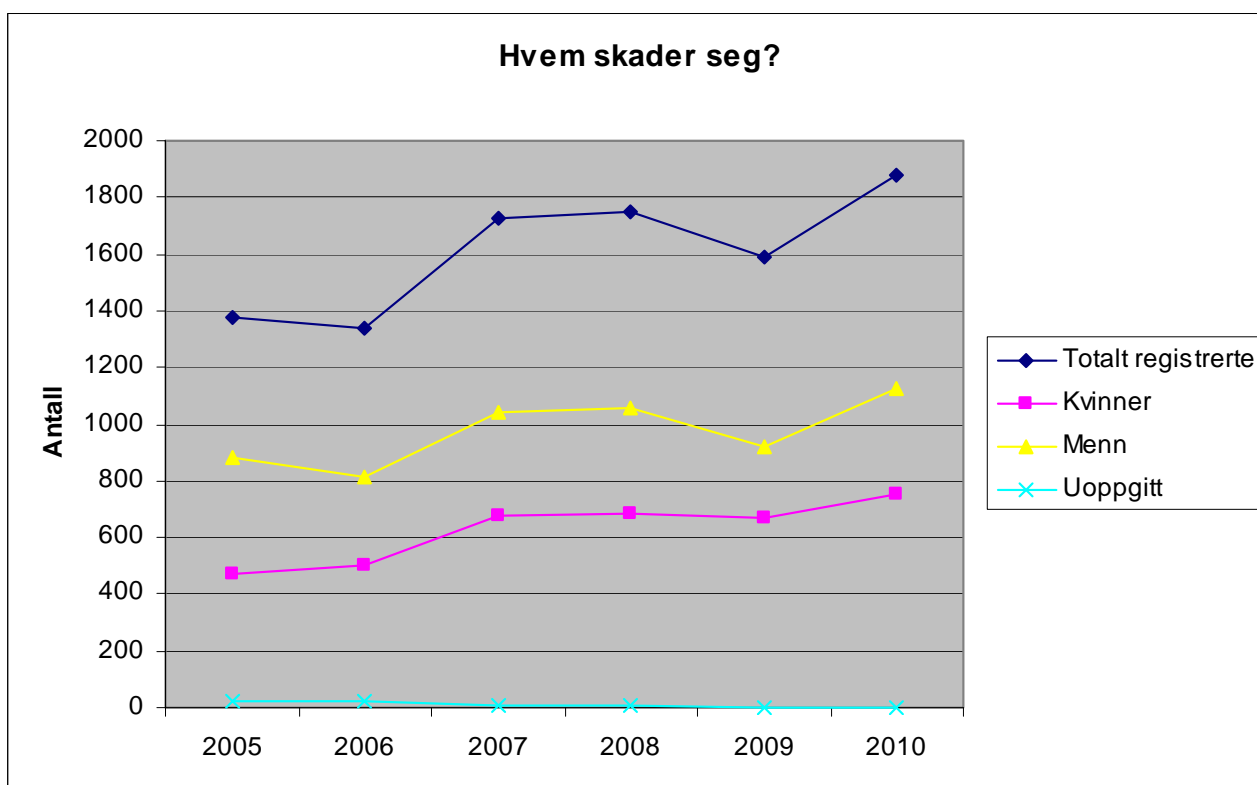
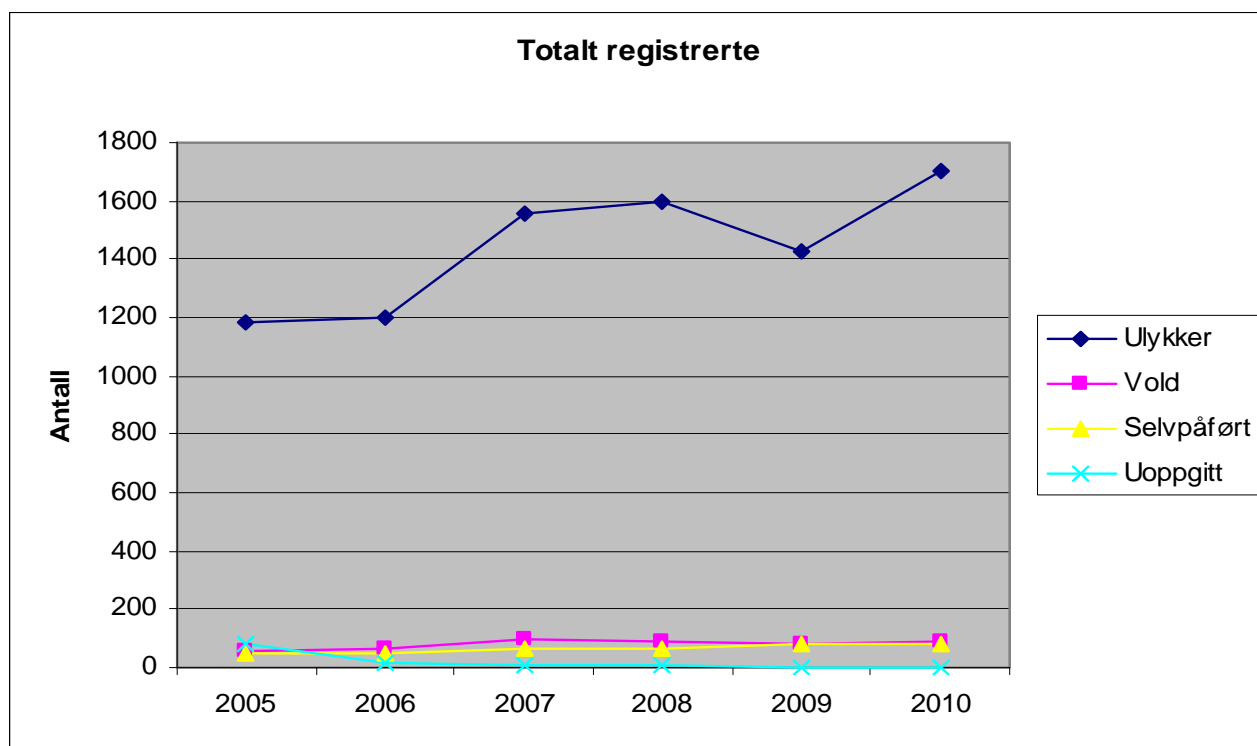
Skadeutvikling.

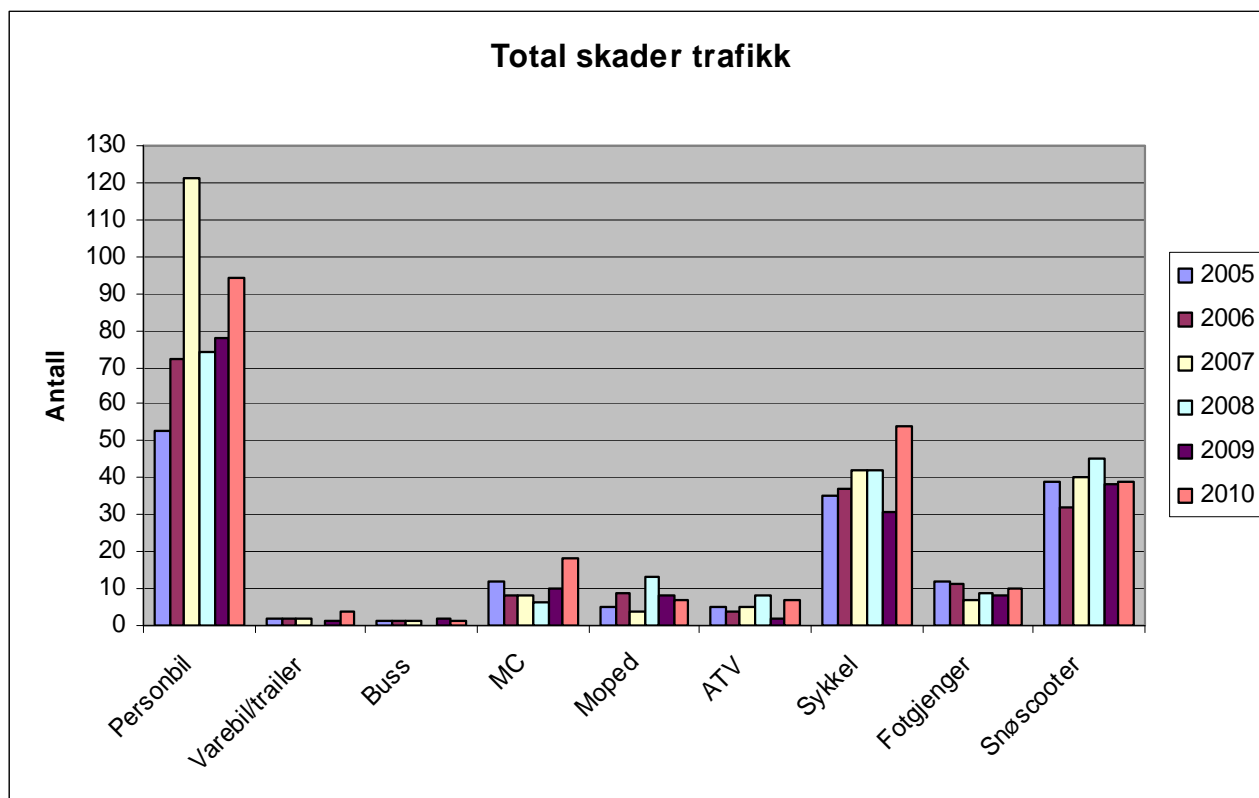
Antall registrerte skader i 2010 er 1879. Etter innkjøringsåret 2004 har vi etter hvert jobbet frem rutiner som gjør at vi fanger opp flere skader. Dette gjør kvaliteten på arbeidet vårt bedre.

Hvor registreres skadene og hvilken utvikling har vi hatt?

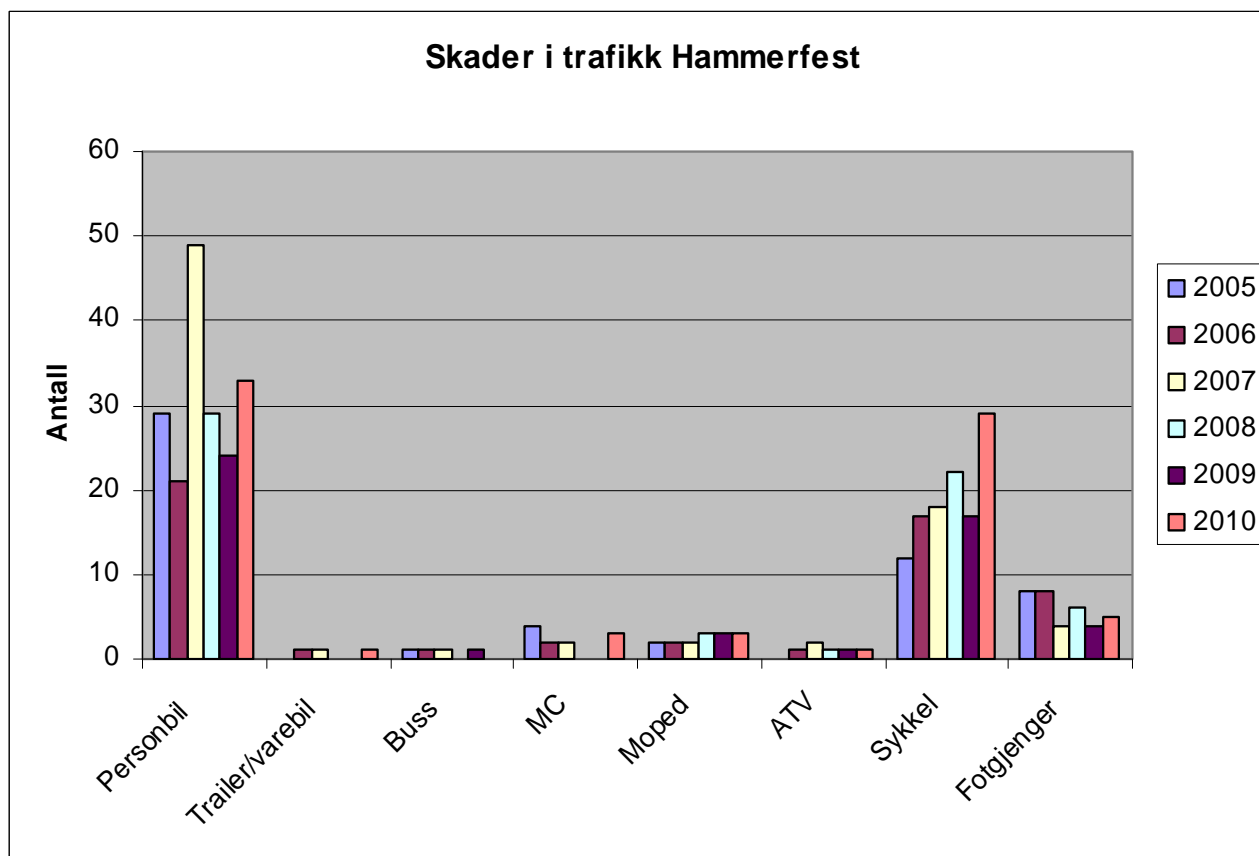

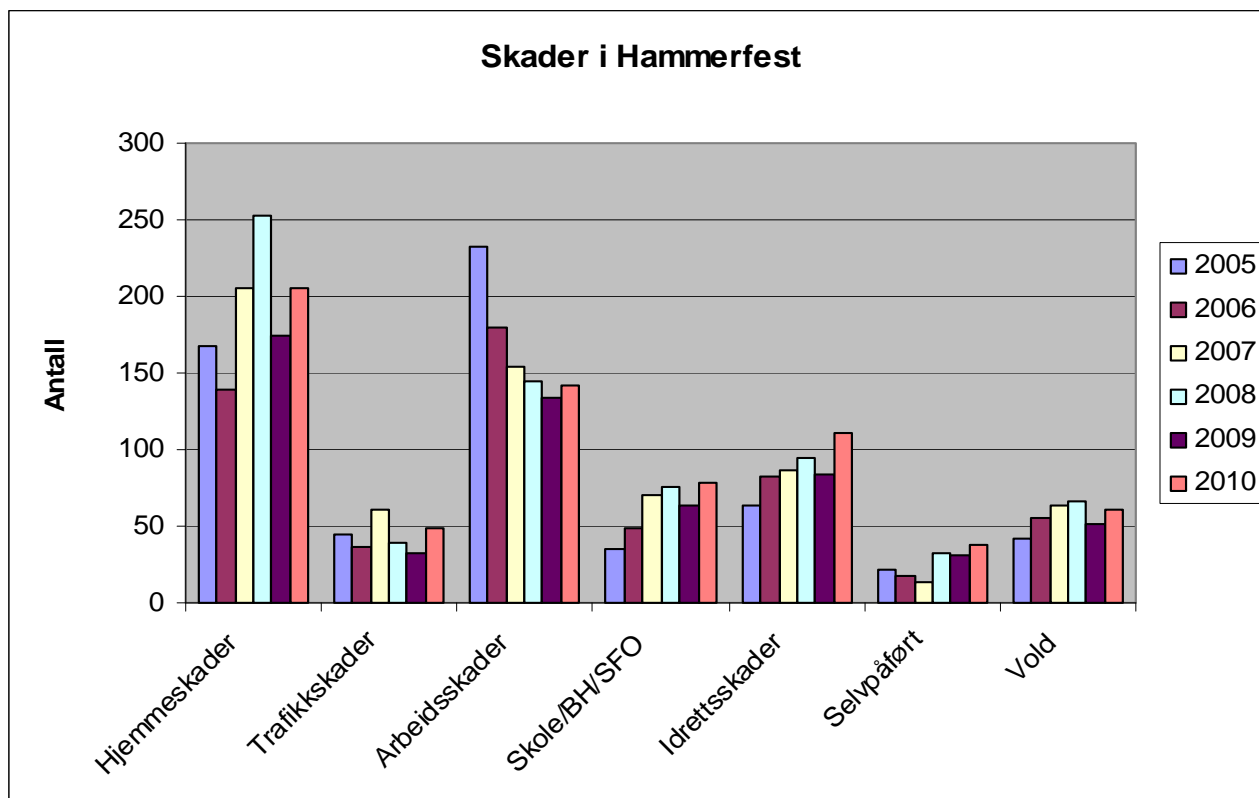
Skaderegistret registrerer alle typer personskader og disse deles inn i tre kategorier: Ulykke, vold og selvpåførte skader.

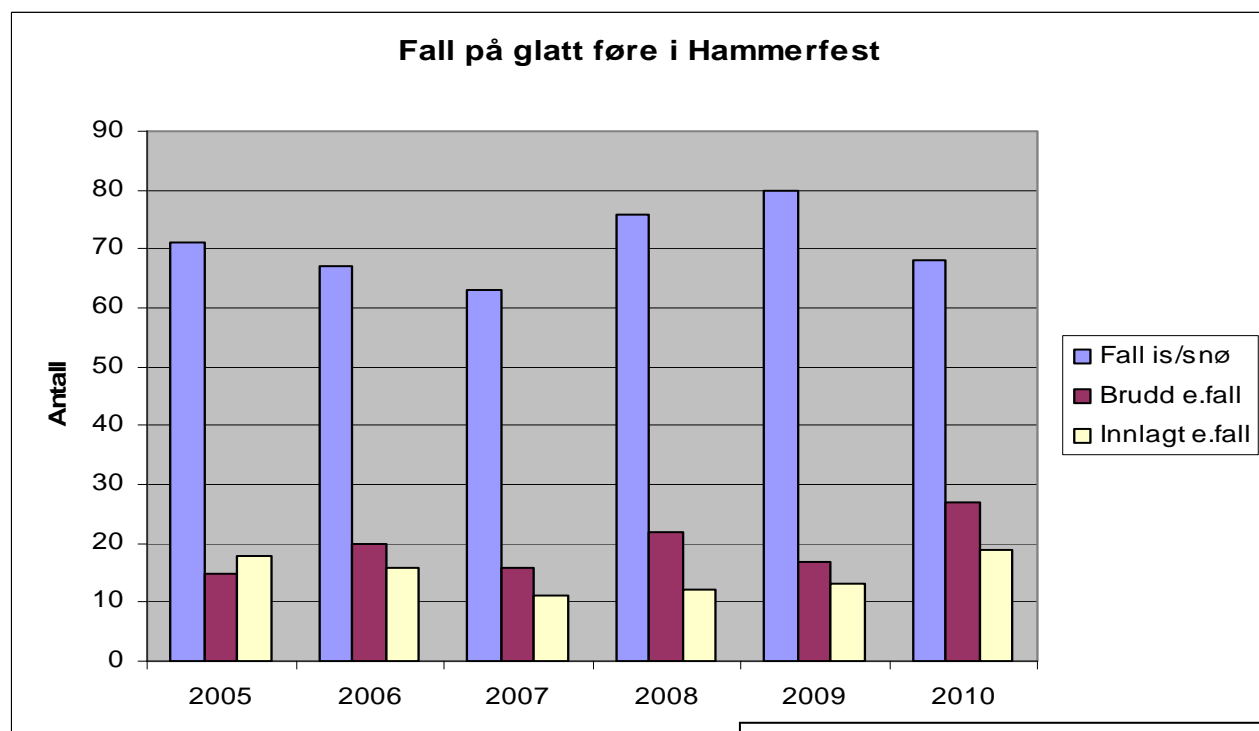
Under trafikkulykker er alle registrerte skader med ATV, moped/MC og sykkel tatt med. Ikke bare ulykker som er skjedd i trafikken.

Vi som registrerer skadene kan ikke unngå å legge merke til de mange som oppsøker lege med skader som skyldes fall på glattis i Hammerfest!

Vi har laget en oversikt over dette. Dette er skader som kan forebygges med forholdsvis enkle grep.

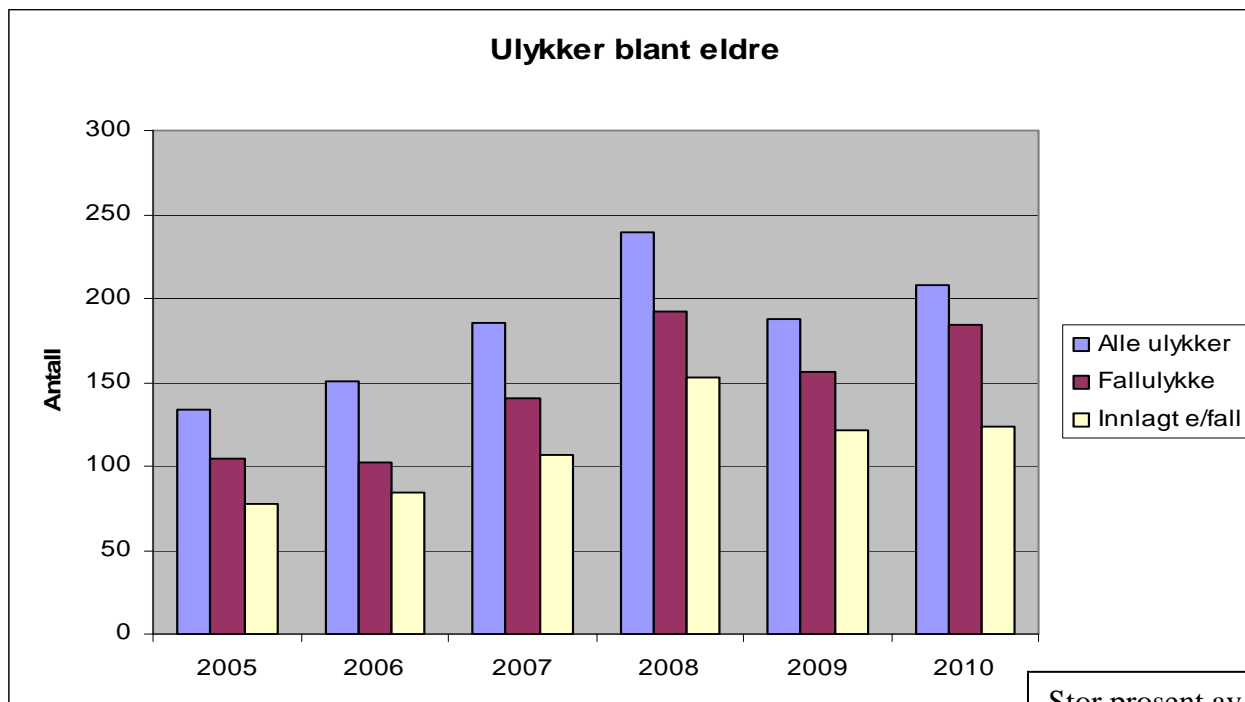
Tallene her viser kun personer som har oppgitt at grunnen til fallet var snø/is. Vi mottar flere skadeskjemaer der grunnen til fallet ikke er oppgitt.

Fallulykker blant eldre.

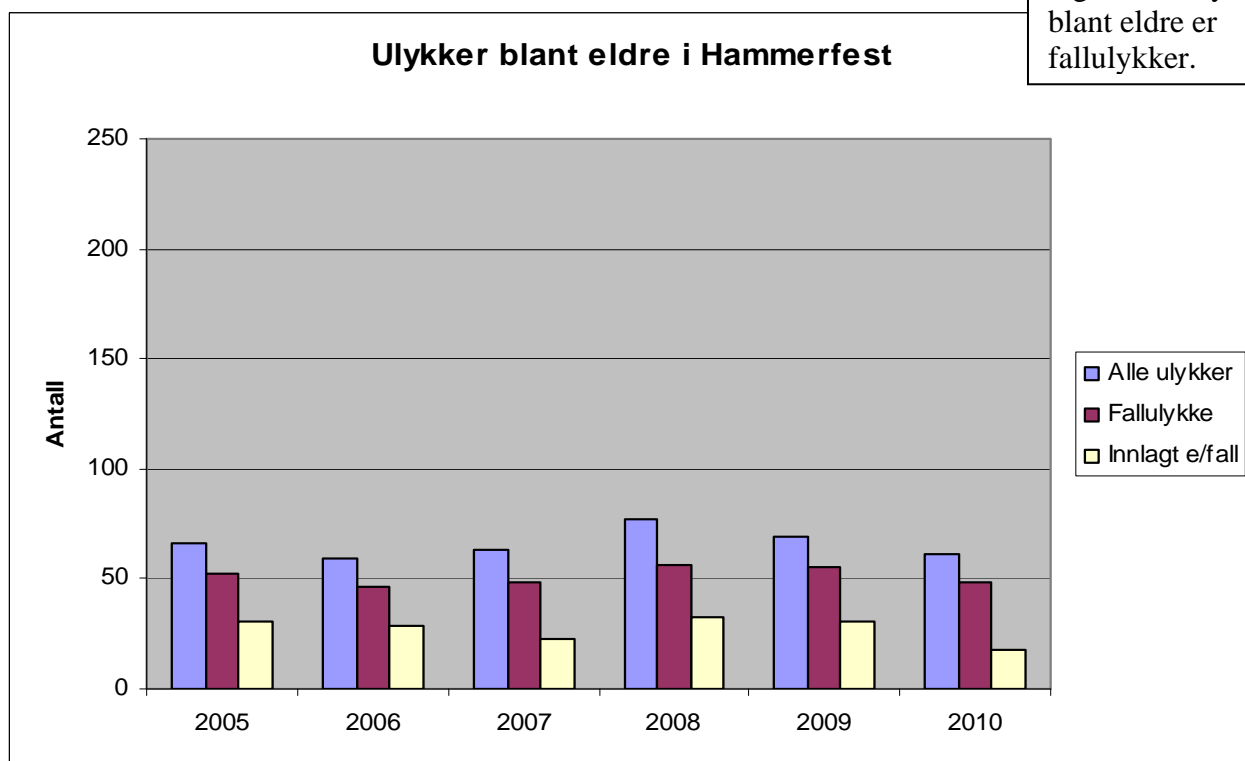
Fallskader blant eldre bør forebygges og en registrering over flere år vil gi en sikrere oversikt over utviklingen. For mange eldre vil skader som følge av fall gi store konsekvenser.

For hjemme boende eldre kan konsekvensen av et brudd bli sykehjemsplass, og for de aller eldste kan en for tidlig død bli utfallet.

Tallene nedenfor gjelder aldersgruppen 70 år og eldre.

Stor prosent av alle registrerte ulykker blant eldre er fallulykker.

Hvordan bruke Skaderegistret.

Vi har drevet med skaderegistrering i flere år nå. Gjennom disse årene har vi fått kontinuitet og kvalitet i vår registrering.

I årsmeldingen prøver vi å vise noen av tallene vi sitter inne med. Det kan også hentes ut mer detaljerte tall og statistikker. Hvis noen er interessert i dette eller ønsker informasjon, er det bare å ta kontakt med oss i Skaderegistret.

Eiere

Skaderegistret eies av Helse Finnmark Hammerfest Sykehus og Hammerfest Kommune i fellesskap. Registeret ledes av overlege/professor Torben Wisborg og kommuneoverlege Anne Grethe Olsen. Spesialsykepleier Elisabeth Jeppesen sluttet i Skaderegistret i 2007 og sykepleier Wenche Abrahamsen overtok stillingen.

Ansatte

Sykepleier Wenche Abrahamsen er ansatt som skadesekretær i 50 % stilling og har stått for den daglige drift.

ÅRSMELDING FOR SKADEFOREBYGGENDE FORUM

Bakgrunn

Skadeforebyggende forum ble opprettet etter et seminar på Hammerfest Rådhus 01.09.04 vedrørende skadeforebyggende arbeid i Hammerfest kommune. Initiativtakerne var Skaderegistret i Hammerfest representert ved spesialsykepleier Elisabeth Jeppesen, overlege Torben Wisborg og kommuneoverlege Anne Grethe Olsen.

Kommuneoverlegen er leder for Skadeforebyggende forum, nå kalt Forebyggende forum. Bjørn Sigvartsen er sekretær for forumet.

Forebyggende forum tar mål av seg til å bli et forum som skal pårøve å holde oversikt over det skadeforebyggende arbeidet i kommunen. Tiltak vil bli iverksatt og etablert via forumet, med bakgrunn i statistikker fra Skaderegistret og med bakgrunn i andre tilbakemeldinger om skaderisiko i kommunen. Forumet kan også være et utgangspunkt for en eventuell framtidig søknad om medlemskap i Trygge lokalsamfunn.

I 2008 ble Forebyggende forum en del av Seksjon for miljørettet helsevern i Hammerfest kommune. Dette fordi Forebyggende forum hadde samme leder og sekretær som Seksjon for miljørettet helsevern, og fordi en del av sakene som skal behandles i de to fora griper inn i hverandre. Som resultat av dette ble sykepleier Wenche Abrahamsen fra Skaderegistret og Folkehelsekoordinator Tove Jensen faste deltagere på møtene i miljørettet helsevern.

Måloppnåelse 2010

Forebyggende forum er nå en del av Seksjon for miljørettet helsevern i kommunen og det gjennomføres månedlige møter. Sekretær i disse møtene er ass. kommuneoverlege Sonni Schumacher.

Folkehelsekoordinator Tove Jensen slutter ved årsskiftet 2010/2011 og ny koordinator forventes på plass i løpet av vinteren/ våren 2011.

I 2009 ble det gjennomført en grundig kartlegging av trafikkulykkene i kommunen. Dette arbeidet ble utført av turnusleger i kommunehelsetjenesten og kan nå benyttes ved planlegging av trafikksikkerhetstiltak i kommunen.

Høsten 2010 jobbet turnuslegene med fallskader hos eldre både i og utenfor institusjon samt fallskade med brudd som følge. Det ble hentet ut statistikk fra Skaderegisteret. Rapporten ferdigstilles jan/febr. 2011.

Hammerfest, 27.06.2011

Kaj M. Wold
Kommuneoverlege-vikar/
leder Forebyggende forum

Wenche Abrahamsen
Sykepleier/
Skaderegisteret

Torben Wisborg
Overlege Akuttavd./ professor
Skaderegisteret